

Tình hình chiến tranh thương mại giữa Mỹ và Trung Quốc đang phát triển theo chiều hướng không mấy kh乐观. Nguyên nhân chiến tranh thương mại bỗng nhiên lan sang cả lĩnh vực tiền tệ, cuộc chiến thương mại đã leo thang thành cuộc chiến tiền tệ.

Các cuộc đàm phán thương mại Trung-Mỹ đã kết thúc mà không có kết quả, Donald Trump hiểu rõ vẻ mạnh khỏe của Tập Cận Bình nên đã vô cùng phẫn nộ. Ông giữ nguyên quan điểm của mình và công bố bất đầu từ ngày 1/9 sẽ áp thuế bổ sung 10% đối với một phần hàng hóa trị giá 300 tỷ USD của Trung Quốc. Phía Trung Quốc có phần hoảng loạn, nhưng bên ngoài tỏ ra không phẫn và cho biết họ sẽ có biện pháp đáp trả. Donald Trump đã dành cho Trung Quốc thời gian đàm phán 1 tháng, việc này làm yên ổn tình hình trong ngắn hạn, nhưng điều kiện mới nghiêm ngặt là ngừng lại chiến tranh thương mại bằng nhiên lan sang cả lĩnh vực tiền tệ, cuộc chiến thương mại đã leo thang thành cuộc chiến tiền tệ.

Ngày 5/8, tỷ giá hối đoái của đồng nhân dân tệ (NDT) so với USD đã giảm mạnh, phá vỡ ngưỡng 7 NDT/USD, neo ở mức 7,0282 NDT/USD. Tình thái này của Trung Quốc cũng không thể xem thường, bởi tỷ giá duy trì ở ngưỡng 7 NDT/USD là một rào cản quan trọng đối với việc ổn định ngoại hối của Trung Quốc. Đây là lần đầu tiên Trung Quốc phá mức 7 NDT/USD trong 9 năm qua. Lần này, “tổng vò vó đã bẻ chĩa”, Donald Trump ngay lập tức phẫn nộ, ông viết trên Twitter rằng “Trung Quốc đã giảm giá đồng tiền của họ xuống mức gần như thấp nhất trong lịch sử. Đó chính là ‘thao túng tiền tệ’. Ngân hàng Dự trữ Liên bang Mỹ có thấy gì không vậy? Đây là một sự vi phạm nghiêm trọng mà sẽ khiến Trung Quốc suy yếu đi rất nhiều theo thời gian”. Ngay sau tuyên bố của Donald Trump, Bộ trưởng Tài chính Mỹ Steven Mnuchin đã ra tuyên bố liệt Trung Quốc vào danh sách các nước thao túng tiền tệ. Bộ Tài chính Mỹ cho biết tuyên bố của Ngân hàng Nhân dân Trung Quốc (PBOC) ngày 5/8 đã chứng minh rằng Chính quyền Bắc Kinh đã kiểm soát hoàn toàn tỷ giá đồng NDT. Hành động của Trung Quốc vi phạm cam kết của G20 về kiểm soát phá giá tiền tệ nhằm đạt lợi ích kinh tế và Mỹ hy vọng Bắc Kinh sẽ tuân thủ những cam kết này. PBOC đã ngay lập tức phẫn nộ bằng cách bày tỏ sự phẫn nộ mạnh mẽ đối với việc Mỹ liệt Trung Quốc vào danh sách các nước thao túng tiền tệ, đồng thời cho rằng tên gọi này không phù hợp với các tiêu chuẩn định lượng của cái gọi là “nước thao túng tiền tệ” mà Bộ Tài chính Mỹ đề ra, là hành vi đơn phương và bỏ qua tùy tiện, phá hoại nghiêm trọng các quy tắc quốc tế. Bộ Thương mại Trung Quốc đã hành động và tuyên bố tạm dừng mua nông sản của Mỹ.

Trung Quốc và Mỹ lần này đã đối đầu nhau. Sáng ngày 6/8, thị trường chứng khoán Nhật Bản, Hàn Quốc và Đài Loan đã giảm 2% ngay trong phiên mở cửa giao dịch. Thị trường chứng khoán Hong Kong đã giảm hơn 600 điểm ngay trong phiên mở cửa, giảm 2,6%, chỉ số Shanghai Composite giảm 1,62% và chỉ số Shenzhen Component Index giảm 1,66%.

Đồng NDT phá ngang 7 NDT/USD và vị trí Trung Quốc bệ Mạo cáo buộc là nước thao túng tiền tệ lập tức trở thành tâm điểm của dư luận quốc tế, bởi hầu như các cuộc chiến tiền tệ nghiêm trọng hơn nhau so với cuộc chiến thương mại. “Thời báo tài chính” (Anh) cho biết lòng tin giữa Trung Quốc và Mỹ đã sụp đổ. Cuộc chiến thương mại đang bước vào giai đoạn căng thẳng chưa từng có. Giám đốc đầu tư của Tập đoàn Bleakley Advisory Group, Peter Boockvar, cho rằng tình hình chiến tranh thương mại đang vượt khỏi tầm kiểm soát. “The New York Times” cho rằng cuộc chiến thương mại giữa Mỹ và Trung Quốc đã bước vào giai đoạn nguy hiểm hơn. Giáo sư trong lĩnh vực thương mại tại Đại học Nam Carolina, Tia Tinsley, đã chỉ ra rằng Chính phủ Trung Quốc chịu sức ép từ nhiều phía, cho phép đồng NDT mất giá là biện pháp bất đắc dĩ. Một mặt, Trung Quốc muốn đẩy mạnh xuất khẩu bằng cách giảm tỷ giá NDT, mặt khác vì đã in rất nhiều tiền mặt, nên bất đắc dĩ không thể để đồng NDT thối nát. Hiện Trung Quốc không thể kiểm soát được, cuộc chiến thương mại cũng đã làm cạn kiệt nguồn dự trữ ngoại hối của họ, không còn nhiều tiền để duy trì tỷ giá hối đoái, vì vậy đành phải thả nổi nên đồng NDT mất “phá ngang 7”. Việc đồng NDT mất giá có thể sẽ kích thích Mỹ thu thu nhiều hơn đối với các sản phẩm nhập khẩu từ Trung Quốc. Chính phủ Trung Quốc sẽ chịu sức ép ngày càng lớn từ cuộc chiến thương mại Trung-Mỹ, kinh tế nước này sẽ tiếp tục gặp khó khăn, dòng vốn chảy ra nước ngoài ngày càng nghiêm trọng, sẽ chuyển dịch chuỗi ngành nghề cũng sẽ từng bước. Với vấn đề này, tác giả bài viết đã đưa ra quan điểm của mình như sau:

Thật nhất, việc đồng NDT phá vỡ ngang 7 NDT/USD có phải là do Trung Quốc cố tình thao túng hay không?

Thống đốc PBOC Dịch Chí Cường cho biết: “Trung Quốc tuân thủ hợp đồng tỷ giá hối đoái do thị trường quy định, không tham gia phá giá để cạnh tranh, không sẽ đồng tỷ giá hối đoái vào mục đích để cạnh tranh và không sẽ đồng tỷ giá hối đoái làm công cụ để giải quyết tình trạng hơn thua bên ngoài như tranh chấp thương mại. Những việc Chính phủ và PBOC kiểm soát giá cả ngoại hối là một thực tế không thể chối cãi. Trung Quốc là một quốc gia kiểm soát ngoại hối nghiêm ngặt, đồng NDT không được trao đổi tự do. PBOC chỉ không phải các giao dịch thị trường xác định giá trung gian của tỷ giá NDT. Tỷ giá tỷ giá NDT không “phá vỡ ngang 7”, chột chột tâm lý mang tính giai đoạn của PBOC cách đây 2-3 năm, PBOC cũng đã tiêu hao một lượng lớn dự trữ ngoại hối (tỷ gần 4.000 tỷ USD năm 2013 giảm xuống còn 3.000 tỷ USD hiện nay). Việc hợp giá đồng tiền lớn này là một sự thao túng có chủ ý của Chính phủ Trung Quốc, mục đích là nhốt vào việc Mỹ áp thu bù sung đối với hàng hóa của Trung Quốc. Khi giải thích về sự mất giá của đồng NDT, ông Dịch Chí Cường đã chỉ đồng để lập luận “những hàng của các biện pháp chế nhạo đến phương và báo họ thương mại cũng như việc để báo Mỹ áp thu bù

sung đ i v i Trung Qu c", đã ch ng minh đ u v t bàn tay h u hình c a chính ph Trung Qu c. Trong môi tr ng suy thoái kinh t, ng n ch n tác đ ng c a thu quan thông qua vi c phá giá tin t đ đ i phó v i nh h ng c a thu quan, kích thích xu t kh u, phù h p v i m t s lý do nh t đ nh. Tuy nhiên, trong tình hình kinh t Trung Qu c hi n nay, h u qu t i m tàng mà t giá nhân dân t "phá ng ng 7" gây ra là không th c tính đ c.

Th hai, h u qu c a vi c đ ng NDT m t giá.

ng nhân dân t m t giá là con dao hai l i, không ch có th thúc đ y xu t kh u hàng hóa Trung Qu c, mà còn đ y nhanh quá trình dòng v n ch y ra bên ngoài và thúc đ y t ng giá thành nh p kh u hàng hóa Trung Qu c, t ng s c ép l m phát. Chính ph Trung Qu c luôn coi vi c "đ m b o t giá đ ng NDT/USD i ng ng 7" là ch t ch n không th b phá v. K t tháng 5/2008 đ n nay, Ngân hàng Nhân dân Trung Qu c ch a bao gi đ t giá NDT/USD "phá ng ng 7". T giá h i đ oái NDT/USD "phá ng ng 7" có tác đ ng l n đ n tâm lý c a ng i dân Trung Qu c, s khi n h gia t ng đ báo v c u c kh ng ho ng kinh t và l m phát i n n c này. Sau khi t giá "phá ng ng 7", đi m t i h n c a t giá h i đ oái ti p theo n m i đầu? Có h c gi cho r ng các tính toán hi n nay đ u không đáng tin c y, b i b n thân nh ng thay đ i mà ng i dân đ báo là không ch c ch n, nh ng đi u có th kh ng đ nh là trong tay PBOC hi n còn khá nhi u đ tr ngo i h i. Ch c n PBOC s n sàng tr giá, t giá đ ng NDT th m chí có th quay v trong ng ng 7, nh ng v m t tâm lý xã h i, chi c h p Pandora v a đ c m ra thì s c m nh ma thu t c a nó r t khó ki m soát. Chi c h p Pandora trong n n kinh t Trung Qu c t i m n nhi u r i ro l n nh n chính ph, h th ng tài chính, bong bóng b t đ ng s n...

Tác gi bài vi t cho r ng hành đ ng này c a PBOC là nh m m c đích th m dò đi m t i h n ti p theo, ti p t c duy trì n đ nh th tr ng ngo i h i, gi cho t giá dao đ ng trong ng ng 7 và s không đ t giá đ ng NDT r i t do m t cách không ki m soát. Có h c gi cho r ng t giá đ ng NDT đã cho th y m c đ bi n đ ng nh t đ nh, nh ng tính linh ho t c a t giá theo chi n l c duy trì n đ nh này r t khác v i tr ng thái cân b ng th tr ng th c. PBOC t m th i thoát kh i nguyên t c t giá không đ c "phá v ng ng 7", đ ng th i s d n d n bu c mình vào câu "nguyên t c" m i. C n ph i ch ra r ng đ ng NDT m t giá có tác đ ng nhi u h n đ n c u c s ng c a ng i dân, có th đ báo m c đ t ng v t giá s còn l n h n n a. S li u cho th y tháng 6/2019, ch s giá tiêu dùng (CPI) t ng 2,7% so v i cùng k. Trong đó giá th c ph m, hoa qu t i t ng 42,7%, t ng 16 đi m ph n tr m so v i tháng tr c; giá th t l n t ng 21,1%, t ng 2,9 đi m ph n tr m so v i tháng tr c; giá rau t i t ng 4,2%.

Thứ ba, hậu quả của việc Trung Quốc bỏ liệt vào danh sách các nước thao túng tiền tệ.

Báo cáo của Tập đoàn Tài chính quốc tế Trung Quốc (CICC) cho rõ hiện nay có sự pháp lý để Mỹ nhận định "nước thao túng tiền tệ" là một luật lệ thu nhập lại và thực thi thương mại năm 2015 (TFTEA). Tuy nhiên, trong quá trình thực hiện công việc, Bộ Tài chính Mỹ có quy định quy định định các tiêu chuẩn kỹ thuật có liên quan và các ngưỡng xác định, từng tháng cũng có thể cho Bộ Tài chính điều chỉnh. Trung Quốc liệu có bị coi là nước thao túng tiền tệ hay không? Có ba tiêu chí chủ yếu xác định nước thao túng tiền tệ là nước thao túng tỷ giá có thâm hụt thương mại vượt trên 20 tỷ USD, tổng dự tài khoản vãng lai hơn 3% GDP và định phòng liên tục can thiệp vào tỷ giá hối đoái. So sánh hai tiêu chí "đặt chuẩn" của Trung Quốc: Một là giữa Mỹ và Trung Quốc có thâm hụt thương mại rất lớn; Hai là theo số liệu chính thức của Trung Quốc, tổng dự tài khoản vãng lai của Trung Quốc năm 2007 chiếm hơn 10% GDP, giảm xuống còn 3,5% trong năm 2015 và giảm xuống còn 1,38% trong năm 2017. Số liệu bên ngoài cho thấy những con số này không phù hợp điều kiện 3% của Mỹ. Ba là sự can thiệp của Trung Quốc vào tỷ giá hối đoái, công tình giảm giá đồng NDT để bù đắp sự sụt giảm xuất khẩu do chiến tranh thương mại là một thực tế, phù hợp với điều kiện của Mỹ. Trung Quốc từng 5 lần bỏ Mỹ cáo buộc là nước thao túng tiền tệ trong những năm 1992-1994.

Theo luật pháp của Mỹ, nếu một quốc gia nào đó bỏ liệt vào danh sách nước thao túng tiền tệ thì Bộ Tài chính Mỹ sẽ khởi động đàm phán với nước này để thúc giục họ thay đổi biện pháp. Nếu tỷ giá hối đoái tiếp tục bỏ thao túng sau 1 năm, thì Tổng thống Mỹ có thể áp dụng các biện pháp trừng phạt sau: 1. Cấm các công ty đầu tư tư nhân ở nước ngoài của Mỹ góp vốn vào bất kỳ dự án nào của nước này; 2. Loại nước này ra khỏi danh sách nước mua sắm và cung cấp của Chính phủ Mỹ; 3. Kêu gọi Quỹ Tiền tệ Quốc tế (IMF) từng cường giám sát đối với nước này; 4. Cho phép cho các đối tác Thương mại Mỹ đánh giá xem có nên ký kết hiệp định thương mại với nước này hay khi khởi động, tham gia đàm phán hiệp định thương mại thì cần phải xem xét hành vi thao túng tiền tệ của họ. Do vậy, tác giả bài viết cho rằng hành động của Tổng thống Donald Trump và Bộ Tài chính Mỹ phản ánh mang tính trừng phạt. Bởi vì, khi Bộ Tài chính Mỹ liệt Trung Quốc vào danh sách nước thao túng tiền tệ, bước tiếp theo là đàm phán giữa hai nước. Vì vậy, mục đích Mỹ tuyên bố Trung Quốc là nước thao túng tiền tệ vẫn là gây sức ép với họ để buộc Tập Cận Bình phải nhanh chóng những biện pháp và đặt đồng thuận thương mại với Mỹ. Xét về phía Tập Cận Bình, liệu có phải công tình giảm sức ép xuất khẩu hay không? Cần phải quan sát Mỹ trong thời gian 1 năm, cuộc tranh cãi của Trump thất bại, sau đó khôi phục quan hệ với từng tháng nhằm kỹ mại?

Cuối cùng, tăng đột ngột rớt giá hối đoái NDT/USD đã “phá vỡ” là do Chính phủ Trung Quốc cố tình áp đặt, với mục đích nhòm vào hành vi tăng thu của Mỹ và giảm bớt sức ép do xuất khẩu giảm mang lại. Mục đích của việc Bộ Tài chính Mỹ cáo buộc Trung Quốc là nỗ lực thao túng tiền tệ là nhằm gây sức ép, buộc họ phải sớm thả hàng rào và dứt điểm giao dịch với Mỹ. Những sự kiện ngớ ngẩn của Tập Cận Bình đã vượt quá dự đoán của Donald Trump, phần nào quá khích của Trung Quốc cũng sẽ khiến cuộc chiến thương mại ngày càng gay gắt. Để trả đũa việc Donald Trump tăng thuế, Trung Quốc còn có thể đưa ra “con bài” khác và việc giảm giá đồng NDT không phải là thương sách. Trung Quốc với vàng đen tệ giá đồng NDT phá vỡ kỷ lục 7 là một hành động nguy hiểm, không tính đến tâm lý lo ngại của các doanh nghiệp tư nhân và người dân Trung Quốc với cuộc khủng hoảng kinh tế, đã với vàng chôn lấp vào “thùng thu cồng kềnh” tài chính của mình./.

Bài gốc được đăng trên trang [Boxun](#) .

Ngọc Diệp (gt)